

Διαβάζοντας την εικόνα της Γέννησης του Χριστού

Μια εισαγωγική σημείωση. Οι εικονογράφοι ζωγραφίζουν αιώνες μετά τα γεγονότα. Ξέρουν τι προηγήθηκε, τι επακολούθησε και τι αυτά σημαίνουν βαθύτερα. Συχνά συνενώνουν και παρουσιάζουν μέσα στην ίδια εικόνα γεγονότα που συνέβησαν σε διαφορετικό τόπο και χρόνο, με τις σημασίες τους. Έτσι, για παράδειγμα, στην εικόνα της Γέννησης του Χριστού παρατηρούμε στοιχεία που τη συνδέουν με κορυφαίες στιγμές από τη μετέπειτα ζωή και δράση του

- 1. Ο στάβλος.** Είναι σκοτεινός μέσα σε βράχο. Η σκοτεινιά συμβολίζει την άγνοια, την πλάνη και την μη αληθινή ζωή των ανθρώπων πριν τον ερχομό του Χριστού. Αυτός θα ρίξει και σε αυτούς το λυτρωτικό φως της αλήθειας του. Διαβάζουμε στον Μτ 4, 16: "...οι άνθρωποι που κατοικούν στο σκοτάδι είδαν φως δυνατό... ανέτειλε ένα φως για χάρη τους"
- 2. Ο Ιησούς στη φάτνη.** Αυτή είναι λαξευμένη σε πέτρα. Μέσα της ο Ιησούς ξαπλωμένος, τυλιγμένος με λουρίδες πάνινες.
- 3. Τα δύο ζώα κοντά στον Ιησού.**

Συμβολίζουν τους λιγιστούς Ισραηλίτες που θα τον αναγνωρίσουν ως Μεσσία. Για τους περισσότερους ισχύει το θεϊκό παράπονο με τα κριτικά λόγια του προφήτη (Ησ 1, 2-3): "Τους γέννησα και τους ανέδειξα σαν γιους, όμως αυτοί επαναστάτησαν και με απέρριψαν. Το βόδι γνωρίζει τον ιδιοκτήτη του και ο όνος το παχνή του κυρίου του, όμως ο Ισραήλ δεν με γνωρίζει και ο λαός δεν με αντιλαμβάνεται"

4. Η Μαρία. Είναι κοντά στο βρέφος γονατιστή σε στάση προσκύνησης, αφού ο γιος της είναι συνάμα και Θεός της. Φαίνεται ότι καλεί τον Θεατή να προσκυνήσει κι αυτός. Μια συγκρατημένη ευτυχία αχνοφαίνεται στο γλυκό της πρόσωπο.

5. Ο Ιωσήφ. Σκεφτικός κάθεται στη άκρη κάτω αριστερά. Μπροστά του ο άνθρωπος με τη σκουρόχρωμη κάπα είναι η προσωποποίηση του πειρασμού, τη στιγμή που του έβαζε στον νου τη σκέψη να διώξει την Παναγία με τον Ιησού στα σπλάχνα της. Όμως δεν το έπραξε, διότι άγγελος τον πληροφόρησε για τον Ευαγγελισμό (βλ. Μτ 1,19-24).

6. Το λουτρό του βρέφους. Μια απλή καθημερινή ανθρώπινη σκηνή. Την προσθέτει ο αγιογράφος, για να δείξει ότι ο Ιησούς από τις πρώτες στιγμές της ζωής του συμμερίζεται σε όλα τη ζωή μας. Δείχνει πόσο αληθινά άνθρωπος ήταν ο αληθινός Γιος του Θεού.

7. **Οι άγγελοι.** Ολόσωμοι και ευγενικοί πιο πάνω αριστερά από το κέντρο της εικόνας. Ο ουράνιος κόσμος συμμετέχει κι αυτός στο γεγονός.

8. **Οι βοσκοί.** Ένας ακούει πρόθυμα και με ενδιαφέρον από άγγελο τη χαρμόσυνη είδηση: "Σήμερα...γεννήθηκε για χάρη σας σωτήρας". Ένα βοσκόπουλο πιο κάτω παίζει φλογέρα.

9. **Οι μάγοι.** Ένας ηλικιωμένος, ένας μεσήλικας κι ένας νέος (του τελευταίου φαίνεται μόνον το κεφάλι του αλόγου). Με λαμπρές στολές, πάνω σε άλογα με χρώματα διαφορετικά. Με το βλέμμα τους στο άστρο πηγαίνουν να προσκυνήσουν. Συμβολίζουν τους ανθρώπους κάθε ηλικίας, από διαφορετικές χώρες, λαούς και θρησκείες, που αναζητούν τον Ιησού.

10. **Φως από ψηλά.** Κατεβαίνει από τον ουρανό με δέσμες ακτίνων προς το βρέφος στη φάτνη. Κάπου σχηματίζει αστέρι στην πορεία του. Πηγή των φωτεινών ακτίνων ο επουράνιος Θεός της αγάπης, της ζωής και του φωτός (=της αλήθειας για τη ζωή).

Σε ολόκληρη την εικόνα, ιδιαίτερα στο κέντρο και το κάτω μέρος της, δεν υπάρχει τίποτε το ρομαντικό και ειδυλλιακό, και επομένως συναισθηματικά ρηχό και επιφανειακά ωραίο. Κυριαρχεί η σοβαρότητα. "Εξ ύψους ανατολή" και "ανατολή ανατολών" ονομάζεται στους εκκλησιαστικούς ύμνους η Γέννηση. Το πάνω μέρος της εικόνας είναι λουσμένο στο φως. Ένα ελαφρό και γλυκό φως είναι διάχυτο παντού στην εικόνα. Είναι το χαρμόσυνο στοιχείο δεμένο με τη σοβαρότητα. **Με δυο λόγια:** Όλη η πραγματικότητα είναι παρούσα στην εικόνα: φύση και υπερφυσικά, ορατά και αόρατα, γήινα και ουράνια, θεία και ανθρώπινα. Όλα: γεγονότα, πρόσωπα και χρώματα, σχήματα και μορφές της εικόνας συμβολίζουν και εκφράζουν σημαντικές αλήθειες για το γεγονός και για τη ζωή.

Τι θα πει Χριστούγεννα

Χριστούγεννα θα πει: να ζεις με ελπίδα,
να δίνεις τα χέρια για συμφιλίωση,
να δέχεσαι ξένους,
να βοηθάς να γίνεται το καλό,
να σκουπίζεις δάκρυα.
Κάθε φορά που κάποιος
χαρίζει σε κάποιον αγάπη,
όταν η ανάγκη του δύστυχου λιγοστεύει,
όταν οι καρδιές είναι ευχαριστημένες και ευτυχισμένες,
όταν κατεβαίνει ο Θεός από τον ουρανό
και φέρνει φως:
τότε είναι Χριστούγεννα. (από την Αϊτή)

(Χαρμόσυνη και φωτεινή χαραμάδα ελπίδας για τη ζωή ανάμεσα στο απρόσωπο πλήθος. Χριστούγεννα, της Beate Heinen (Μπεάτε Χάινεν), 1993)

Θρησκευτικά Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: Καινή Διαθήκη. Ο Ιησούς Χριστός και το έργο του, Γεώργιος Τσανανάς, Απόστολος Μπάρλος σελ. 36-39.